

Asia: VN/33945/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Hallituksen esitys on oikeansuuntainen ja pitää sisällään tärkeitä uudistuksia. Kuntien taloudelliset resurssit on tärkeää ottaa huomioon lakiluonnosta valmistellessa. Esityksen aikataulun haasteena on samanaikaisesti tekeillä oleva kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän uudistus, joten kuntiin vaikuttavia uudistuksia olisi syytä valmistella samanaikaisesti.

2. Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset

Oppimisen tuen vahvistaminen lukiossa on lähtökohtaisesti kannatettava ajatus, sillä oppivelvollisuuden laajentaminen on lisännyt selkeästi erityisopetuksen ja tukiopetuksen tarvetta. Opiskelijoiden tuen tarve ja polarisaatio on kasvanut ääripäissä ja keskiverto-opiskelijoiden määrä vähenee samassa suhteessa. Luonnoksen mukaan oikeus erityisopetukseen syntyy, kun opiskelijalla on todennettuja oppimisvaikeuksia. Opetussuunnitelmatasolla olisi tärkeää saada täsmennys siihen, mitä todentaminen konkreettisesti tarkoittaa.

Oppimisen tuen jatkumo on kannatettava lähtökohta, jotta ei muodostu koulutuksellisia umpikujia, mutta ylioppilaskoe on tiettyjä erityisjärjestelyjä lukuun ottamatta kaikille opiskelijoille sama. Esimerkiksi oppimäärän yksilöllistäminen on vaihtoehto vain perusopetuksessa. Tästä syystä valitusoikeudellisen hallintopäätöksen vaatiminen erityisestä saattaa aiheuttaa tilanteen, jossa vahva tuen tarve on ristiriidassa realistiseen mahdollisuuteen läpäistä ylioppilaskoe. Toisaalta lukiolain uudistuksen ajankohta mietityttää, koska samaan aikaan valmistellaan perusopetuksen oppimisen tuen uudistusta, joka muuttaa merkittävästi niin käsitteitä kuin tuen rakenteitakin. Esimerkiksi käsite erityinen tuki poistuu ja korvautuu käsitteellä oppilaskohtainen tuki. Voisiko jatkumon kannalta olla järkevämpää, jos lukiolain muutos tuen osalta tulisi voimaan vasta perusopetuksen lakimuutoksen jälkeen.

Ylioppilaskokeen painoarvon nostaminen korkea-asteen jatko-opintohaussa on aiheuttanut ilmiön, jossa opiskelijat eivät panosta lainkaan sellaisiin oppiaineisiin, joita eivät aio kirjoittaa. Tämä aiheuttaa joskus jopa etenemisesteen ilman, että opiskelijalla on varsinaisia oppimisen haasteita. Tähän haasteeseen on vaikeaa vastata pelkällä motivaatiotuella, vaan kyse on enemmänkin tutkintorakenteeseen ulottuvista asioista.

3. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset

Lukioiden rahoituksen muutoksella tulee turvata lukioiden riittävä alueellinen saavutettavuus. Rahoituksessa tulisi myös huomioida kuntien koulutuksen järjestäjinä jatkuvasti kasvanut taloudellinen vastuu omista lukioistaan. Lukioiden yhteistyötä on syytä kehittää esimerkiksi etäoppimista tukemalla. Kuntien rahoitukseen vaikuttavia uudistuksia on syytä valmistella samanaikaisesti.

4. Englanninkielistä lukiokoulutusta, opiskelijavalintaa ja ylioppilastutkintoa koskevat säädösehdotukset

Englanninkielisen ylioppilastutkinnon myötä parannetaan ulkomaisten osaajien ja maahanmuuttajien tuloa ja asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa. Tämä on ehdottomasti kannatettava ajatus myös työ- ja elinkeinoelämän näkökulmasta. Uudistuksella tulisi olla vaikutusta myös opettajankoulutukseen pätevän opetushenkilöstön takaamiseksi.

5. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset

Yhden ylioppilaskokeen korvaavat lukiodiplomit ovat kannatettavia. Niiden avulla on kokelailla on mahdollisuus osoittaa laajemmin lukion oppimäärään liittyvää osaamistaan, joten on tärkeää on, että tämä osaaminen on mahdollista ottaa nykyistä paremmin huomioon jatko-opintoihin liittyvissä opiskelijavalinnoissa. Lukiodiplomien kirjoa olisi syytä laajentaa koskemaan myös esimerkiksi yrittäjyyttä, kestäväää kehitystä ja teknologiaa.

Koska taito- ja taideaineiden ylioppilaskoe merkitsee laajenevaa velvoitetta, tulisi sen aiheuttamat kustannukset korvata koulutuksen järjestäjille.

6. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Ei lausuttavaa.

7. Muut kommentit

Ei lausuttavaa.

Koivisto Jukka
Muuramen kunta, hyvinvoinnin ja palveluiden toimiala